

Podstawowe dane osobowe recenzenta

Prof. dr hab. Bogusław Pikała

Sztuki muzyczne, dyscyplina artystyczna - instrumentalistyka

?

om

Łódź, dnia 2 maja 2017

Zleceniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Rada Wydziału Instrumentalnego pismem z dnia 31 marca 2017 roku. Zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz.595 ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz. 1365, art. 14 ust. 2 pkt. 2).

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 14 grudnia 2015 roku w sprawie wszczęcia na wniosek **Pani mgr Anny Paras** z dnia 26 listopada 2015 roku przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

W świetle art. 11, 12, 13, 14 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz.595 ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 roku , tekst jednolity art.6 ust. 1,3) Rada Wydziału Instrumentalnego posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka. Do nadesłanego mi przez przewodniczącego rady pisma sygnowanego datą 31 marca 2017 roku informującego o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej **Pani mgr Anny Paras** nt. „Eklektyzm struktur brzmieniowych w sonatach na altówkę i fortepian Rebeki Clarke i Arnolda Baxa” , została załączona następująca dokumentacja:

- Podanie **Pani mgr Anny Paras** o otwarcie przewodu doktorskiego
- Uchwała Rady Wydziału o wszczęciu przewodu doktorskiego
- Uchwała o wyznaczeniu recenzentem pracy doktorskiej kandydata mej osoby
- Protokoły z przebiegu posiedzenia Rady Wydziału
- Protokoły komisji skrutacyjnej z przeprowadzonych głosowań
- Wykaz członków Rady Wydziału zaliczanych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka do minimum kadrowego
- Lista obecności członków Rady Wydziału
- Propozycje programu składającego się na dzieło artystyczne
- Propozycje tematu i koncepcji pracy doktorskiej
- Dokumentacja doktoranta wyszczególniona w załączniku

- Wykaz prac twórczych i artystycznych udokumentowanych opisami, programami i afiszami

Liczba uprawnionych członków Rady Wydziału Instrumentalnego wynosiła **19 osób**. Na posiedzeniu w dniu 14 grudnia 2015 roku obecnych było **13 osób**. Za wszczęciem przewodu doktorskiego i wyznaczeniem promotora w osobie **Pani dr hab. Hanny Holeksy** oddano **13 głosów ważnych: 13 na „tak”, głosów na „nie” i wstrzymujących się nie było.**

Na posiedzeniu Rady Wydziału Wokalno-Instrumentalnego w dniu 27 marca 2017 roku w głosowaniu na recenzenta w mojej osobie liczba uprawnionych członków Rady wynosiła **18 osób**. Na posiedzeniu obecnych było **15 uprawnionych członków Rady**. Oddano **15 ważnych głosów: 15 na „tak”, głosów na „nie” i wstrzymujących się nie było.** Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.

Niniejszym stwierdzam, że w świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art.14 ust. 2 pkt.2, Rada Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka oraz wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej **Pani mgr Anny Paras**.

Podstawowe dane o Kandydacie

Pani Anna Paras urodziła się 25 stycznia 1977 roku w Gliwicach. Edukację muzyczną rozpoczęła w Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia w Chorzowie, a następnie kontynuowała w Państwowym Liceum Muzycznym im. Karola Szymanowskiego w Katowicach i Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, które ukończyła z wynikiem „bardzo dobrym” w roku 2001 w klasie fortepianu prof. Józefa Stompla i klasie kameralnej prof. Teresy Baczewskiej. Swoje umiejętności pianistyczne doskonaliła na warsztatach i kursach mistrzowskich pod kierunkiem profesorów Barbary Hesse-Bukowskiej, Andrzeja Jasińskiego, Moniki Sikorskiej-Wojtacy, Aleksieja Orłowiekiego, Wiktora Mierzanowa. Pani Anna Paras w latach 2001- 2008 roku pracuje w charakterze pianisty akompaniatora w Państwowym Zespole Szkół Muzycznych w Katowicach zatrudniona na stanowisku nauczyciela. W latach 2002 – 2008 w Akademii Muzycznej w Katowicach na stanowisku młodszego wykładowcy i później wykładowcy.

Od roku 2006 mieszka i pracuje w Szczecinie początkowo w Akademii Muzycznej im. I.J.Paderewskiego w Poznaniu , filia w Szczecinie, aktualnie Akademii Sztuki w Szczecinie zatrudniona na stanowisku starszego wykładowcy, a także od roku 2007 do chwili obecnej w Zespole Szkół Muzycznych w Szczecinie, gdzie prowadzi klasę fortepianu i zespołów kameralnych. Pani Anna Paras w ramach obowiązków pedagogicznych i spełnianiu własnej muzycznej kariery uczestniczy w licznych wydarzeniach artystycznych niejednokrotnie o bardzo wysokiej randze. Wraz ze studentami i uczniami bierze udział m.in. w Międzynarodowym Konkursie Skrzypcowym w Weimarze (Niemcy), w V Konkursie Muzyki XX i XXI wieku dla Młodych Wykonawców w Radziejowicach, w VII Ogólnopolskim Konkursie Wiolonczelowym im. D. Danczowskiego w Poznaniu, w VII Międzynarodowym Konkursie Skrzypcowym im. G.Ph. Telemana w Poznaniu, w IX Ogólnopolskim Konkursie Pamięci Aleksandry Januszajtis, w V Zachodniopomorskim Festiwalu Klarinetowym w Szczecinie, w Makroregionalnych Przesłuchania Klas Instrumentów Dętych Drewnianych w Szczecinku. Współtworząc sukcesy uczniów i studentów na wymienionych tu konkursach sama niejednokrotnie jest wyróżniana za szczególny wkład w wartość artystyczną konkursowych wykonania. W ramach kursów i warsztatów instrumentalnych Pani Anna Paras współpracowała

z P. Wispelweyem, Ch. Wyneckenem, T.Tsutsumi, J.Grabcem, P.Pławnerem, H. Lintschauerem, a podczas II Europejskich Warsztatów Muzycznych akompaniowała w prof.prof. K.Michalika, P.Reichertu i L.Urabaniak. Pani Anna Paras współpracuje z Agencją Artystyczną Silesia, Filharmonią Śląską,

Filharmonią Szczecińską, Zamkiem Książąt Pomorskich i Klubem XIII w Szczecinie.

Wynikiem tej współpracy są liczne recitale kameralne w ramach koncertów festiwalowych i akademickich. Pani Anna Paras występowała m.in. z prof.prof. J.Staniendą, H.Trittem, P.Piekutowską, I. Cecocho, J.Muzykiem, B.Warykiewicz. W roku 2006 w ramach przewodu habilitacyjnego ad. B.Warykiewicz nagrała płytę z sonatami G.Enescu i E.Elgara a także w czerwcu tego samego roku w przewodzie doktorskim as. Pawła Maślanki sonaty W.Rutkowskiego i W.Żeleńskiego.

Pani Anna Paras w swym bogatym repertuarze posiada większość znaczących dzieł literatury kameralnej ze szczególnym uwzględnieniem fortepianu z udziałem skrzypiec i wiolonczeli.

Wysoce satysfakcjonująca jest również jej aktywność pedagogiczna w której jej uczniowie w licznych konkursach i przesłuchaniach otrzymują nagrody. Od czasu ukończenia studiów Pani Anna Paras uzyskała stopień nauczyciela mianowanego, a w 2013 roku nauczyciela dyplomowanego. W kolejnych latach dyrektorzy odznaczają ją sześciokrotnie Nagrodami Dyrektora Szkoły, a Centrum Edukacji Artystycznej w Warszawie przyznaje jej Nagrodę Indywidualną II stopnia.

Opinia

Praca doktorska Pani mgr Anny Paras pt. „Eklektyzm struktur brzmieniowych w sonatach na altówkę i fortepian Rebeki Clarke i Arnolda Baxa” składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym (płyta CD), gdzie wspólnie z altowiolistką Panią Magdaleną Micke prezentuje Sonatę na altówkę i fortepian Rebeki Clarke I cz. Impetuoso, II cz. Vivace, III cz. Adagio – Allegro oraz Sonatę na altówkę i fortepian Arnolda Baxa I cz. Molto moderato, II cz. Allegro energico, ma non troppo presto, III cz. Molto lento. Nagrania dokonano w Sali Kameralnej Filharmonii Szczecińskiej w dniach 5 – 6 października 2016 roku. Do dzieła artystycznego dołączony został jego opis w formie dysertacji pod wyżej wymienionym tytułem. Przedmiotem badań poddane zostały dwa trafnie dobrane dzieła kameralne angielskich kompozytorów. W swym charakterze wpisują się one w nurt szeroko pojętego eklektyzmu nie tracąc przy tym jednak swej oryginalności i cech które pod wieloma względami czynią je utworami w pełni wartościowymi dającymi nie obarczonych żadnym kanonem interpretacyjnym wykonawcą zaprezentować w sposób niczym nieograniczony swe muzyczne możliwości. Z wielką ciekawością wysłuchałem nagrania nie znanych mi dotąd utworów, które w kreacji Pani mgr Anny Paras i Magdaleny Micke urzekły mnie bogactwem muzycznej ekspresji, spójności wypowiedzi, konsekwencji w budowie dramaturgii dzieła i różnorodności użytych środków wykonawczych. Doceniając rolę altowiolistki w zaprezentowanych sonatach w dalszej części tej opinii z przyczyn merytorycznych skupię się na kompetencji i walorach artystycznych doktorantki. W zaprezentowanych nagraniach Pani mgr Anna Paras spełnia kryteria pianistycznej dojrzałości, artystycznej wyobraźni i wyróżniającej się osobowości. Znakomite przygotowanie, doskonały warsztat, umiejętność identyfikacji z kreowanym dziełem poprzez wnikliwe i precyzyjne odczytanie partytury pozwalają artystce na uchwycenie niepowtarzalnego klimatu wykonywanych dzieł i skutecznego zainteresowania słuchacza muzycznym przebiegiem. Umiejętność porozumiewania się z partnerem, nawiązywanie i prowadzenie dialogu, wzajemne inspiracje, współtworzenie dzieła przy zachowaniu własnej artystycznej osobowości to również spełnienie kryterium kameralnego muzykowania, w którym artystka znakomicie się sprawdziła.

Kreatywność w budowaniu narracji w połączeniu z bardzo dobrą umiejętnością kształtowania dźwięku, operowanie zróżnicowaną kolorystyką brzmienia, odpowiednio użytą artykulacją, precyzyjną pedalizacją, doborem odpowiednich temp i finezyjne operowanie czasem pozwoliło doktorantce z wymagającej partytury obydwu sonat wydobyć różnorodność nastrojów poszczególnych jej części i uwydatnić szczególne piękno tej muzyki. W mojej opinii doktorantka zrozumiała głęboki sens prezentowanych kompozycji i zamysł przesłania ich twórców co stało się inspiracją do wykreowania własnej interpretacji opartej na wysublimowanej wrażliwości i głębokim przeżyciu prezentowanych dzieł. Powyższe uwagi i spostrzeżenia składają się na bardzo wysoką ocenę umiejętności artystyczno – wykonawczych Pani mgr Anny Paras.

W opisie dzieła artystycznego, które stanowi integralną część pracy doktorskiej, autorka dokumentuje i przedstawia założenia zawarte w temacie rozprawy. W ujęciu historycznym definiuje pojęcie eklektyzmu, kontestując jednocześnie przypisywane mu pejoratywnego znaczenia w odniesieniu do twórczości bardzo wielu kompozytorów w tym również do omawianych tu Rebeki Clark i Arnolda Baxa. Słusznie zauważa, że eklektyzm nie zawsze jest synonimem czegoś mało wartościowego co ponad wszelką wątpliwość wykaże wskazując na bogactwo i różnorodność języka kompozytorskiego omawianych twórców. Szczegółową analizę prezentowanych utworów autorka poprzedza opisem życia kompozytorów, ich muzycznej edukacji i późniejszych kompozytorskich karier w kontekście estetyki czasów i twórczości kompozytorów im współczesnych wskazując na wpływ i źródła inspiracji, które miały odbicie w charakterze i treściach ich muzycznego dorobku. W dokonanej analizie poszczególnych części obydwu sonat wskazuje na te elementy kompozytorskiego języka, które mimo pokrewieństwa prowadzą do powstania dwu różnych pod względem ekspresji i charakteru dzieł. Sonata Rebeki Clark z wyraźnie zaznaczona górną i dolną granicą emocji za które wyjść nie wypada i sonata Arnolda Baxa, który w wyrażaniu swych emocji nie ma takich ograniczeń. Wniosek płynący z powyższego spostrzeżenia może prowadzić do zastanowienia się nad skomplikowaną problematyką dochodzenia do ideału interpretacji utworu poprzez właściwe odczytanie przesłania twórcy. Jak słusznie zauważa doktorantka zbliżyć nas do tego może nie tylko formalna analiza zawartości partytury pod względem podstawowych elementów muzycznej ekspresji, ale również poznanie okoliczności powstania dzieła i faktów z nim związanych. Doświadczenie pianistyczne, skuteczna metoda badań, której konsekwencją są prawidłowo formułowane wnioski, indywidualne podejście i nowatorskie potraktowanie tematu, czynią pracę Pani mgr Anny Paras doniosłym przedsięwzięciem artystyczno-naukowym. Wykorzystanie wiedzy doktorantki w omawianym przez nią obszarze sztuki wykonawczej posiada zaletę edukacyjno-praktyczną z zawartymi w niej sugestiami w podejściu do rozwiązywania problemów interpretacyjnych w kontekście jakości prawidłowego odczytywania partytur kompozycji, jak również teoretyczną dla muzykologów chcących z inspiracji autorki zgłębiać literaturę kompozytorów mniej znanych lub rzadziej wykonywanych, których twórczość niejednokrotnie może okazać się bardzo wartościowa jak chociażby dzieła omawianych tu Rebeki Clark i Arnolda Baxa. Pod względem redakcyjnym i edytorskim praca Pani mgr Anny Paras jest bez zarzutu, a zamieszczone w niej cytaty, przykłady nutowe, przypisy uwiarygadniają sposób i metodę badań. Opis dzieła doktorantka uzupełnia wykazem adresów stron internetowych i bogatą bibliografią w większości anglojęzyczną co w znaczący sposób podnosi walor dysertacji i uzupełnia lukę w naszym piśmiennictwie w obszarze podjętego tematu.

Konkluzja

Podsumowując, stwierdzam iż, praca doktorska Pani mgr Anny Paras poprzez indywidualne podejście i nowatorskie potraktowanie tematu, kreację artystyczną na bardzo

wysokim poziomie, wnikliwy i obszerny opis dzieła artystycznego, starannie dobranym i zastosowanym narzędziom badawczym, wyczerpuje i rozwiązuje przedstawioną w podjętym temacie problematykę, tworząc tym samym znaczący wkład w budowę polskiej kultury muzycznej.

Niniejszym stwierdzam, że doktorantka wykazała głęboką wiedzę teoretyczną i umiejętności, które predestynują ją do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. Rozwiązując założone zagadnienie artystyczne, doktorantka spełniła bez zastrzeżeń wymagania art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14.03.2003 roku.

Pracę Pani mgr Anny Paras przyjmuję bez zastrzeżeń.

Prof. dr hab. Bogusław Pikała

